

**ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД УКООПСІЛКИ
«ПОЛТАВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ЕКОНОМІКИ І ТОРГІВЛІ»**

ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказ Вищого навчального
закладу Укоопспілки
«Полтавський університет
економіки і торгівлі»

18 квітня 2019 року № 88-Н

Форма № П-2.03.

Кафедра української, іноземних мов та перекладу

**ПРОГРАМА
навчальної дисципліни
«УКРАЇНСЬКА МОВА
(ЗА ПРОФЕСІЙНИМ СПРЯМУВАННЯМ)»**

з підготовки здобувачів
першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

Галузь знань	24 Сфера обслуговування
Спеціальність	242 Туризм
Освітня програма/спеціалізація	«Туризм»

Укладач програми: Бобух Н. М. – д. філол. н., професор, завідувач кафедри української, іноземних мов та перекладу Вищого навчального закладу Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі».

Рецензенти програми: Валюх З. О., д. філол. н., професор, завідувач кафедри української філології та славістики (Київський національний лінгвістичний університет);

Кондратенко Н. В., д. філол. н., професор, завідувач кафедри прикладної лінгвістики (Одеський національний університет імені І. І. Мечникова).

Програму навчальної дисципліни схвалено й обговорено на засіданні кафедри української, іноземних мов та перекладу.

Протокол засідання кафедри від 15 травня 2019 р., № 9.

Завідувач кафедри української,
іноземних мов та перекладу
д. філол. н., професор
_____ Н. М. Бобух

ПОГОДЖЕНО

Гарант освітньої програми
спеціальності «Туризм»
ступеня бакалавр
_____ Ю. В. Карпенко

ПОГОДЖЕНО

Голова науково-методичної
ради, д. е. н., професор
_____ Н. С. Педченко

КОРОТКА АНОТАЦІЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Курс «Українська мова (за професійним спрямуванням)» передбачає підвищення рівня загальномовної підготовки, мовної грамотності, комунікативної компетентності студентів, практичне оволодіння основами офіційно-ділового, наукового, розмовного стилів української мови, що забезпечить професійне спілкування на належному мовному рівні.

Курс «Украинский язык (по профессиональному направлению)» предусматривает повышение уровня общеязыковой подготовки, языковой грамотности, коммуникативной компетентности студентов, практическое овладение основами официально-делового, научного, разговорного стилей украинского языка, что обеспечит профессиональное общение на должном языковом уровне.

The course «Ukrainian language (for professional purposes)» involves improving the level of general language training, language literacy, communicative competence of students, practical mastery of the basics of official business, scientific, conversational styles of the Ukrainian language, which will ensure professional communication at the appropriate language level.

ВСТУП

Програма навчальної дисципліни «Українська мова (за професійним спрямуванням)» укладена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності «Туризм» освітня програма «Туризм», затвердженої наказом по університету від 22 березня 2019 р., № 60.

Предметом вивчення навчальної дисципліни «Українська мова (за професійним спрямуванням)» є сучасна українська літературна мова професійної сфери.

Мета навчальної дисципліни «Українська мова (за професійним спрямуванням)»: підвищення рівня загальномовної підготовки, мовної грамотності, комунікативної компетентності студентів; практичне оволодіння основами офіційно-ділового, наукового, розмовного стилів української мови, що забезпечить професійне спілкування на належному мовному рівні; набуття комунікативного досвіду.

Програмні компетентності відповідно до освітньо-професійної програми:

Загальні компетентності

К 04. Здатність до критичного мислення, аналізу і синтезу.

К 09. Уміння виявляти, ставити і вирішувати проблеми.

К 10. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності

К 16. Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях.

К 27. Здатність до співпраці з діловими партнерами і клієнтами, уміння забезпечувати з ними ефективні комунікації.

Програмні результати навчання відповідно до освітньо-професійної програми:

ПР 11. Володіти державною та іноземною (ними) мовою (мовами) на рівні, достатньому для здійснення професійної діяльності.

ПР 12. Застосовувати навички продуктивного спілкування зі споживачами туристичних послуг.

ПР 18. Адекватно оцінювати свої знання і застосовувати їх у різних професійних ситуаціях.

ПР 19. Аргументовано відстоювати свої погляди у розв'язанні професійних завдань.

ПР 20. Виявляти проблемні ситуації і пропонувати шляхи їх розв'язання.

Навчальна дисципліна є обов'язковою відповідно до навчального плану. Форма підсумкового контролю знань – екзамен.

Програма розроблена відповідно до навчальної програми дисципліни «Українська мова (за професійним спрямуванням)» для вищих навчальних закладів, які здійснюють підготовку фахівців за освітньо-кваліфікаційним рівнем бакалавра, затвердженої Міністерством освіти і науки України 21 грудня 2009 року (наказ № 1150).

ПРОГРАМНИЙ ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

МОДУЛЬ 1

Основи професійної комунікації

Тема 1.1

Державна мова – мова професійного спілкування

Поняття національної та літературної мови. Найістотніші ознаки літературної мови. Мова професійного спілкування як функціональний різновид української літературної мови. Професійна мовнокомунікативна компетенція. Мовні норми.

Тема 1.2

Основи культури української мови

Мова й культура мовлення в житті професійного комунікатора. Комунікативні ознаки культури мови. Комунікативна професіограма фахівця. Словники в професійному мовленні. Типи словників. Мовний, мовленнєвий, спілкувальний етикет. Стандартні етикетні ситуації. Парадигма мовних формул.

Тема 1.3

Стилі сучасної української літературної мови в професійному спілкуванні

Функціональні стилі української мови та сфера їх застосування. Основні ознаки функціональних стилів. Професійна сфера як

інтеграція офіційно-ділового, наукового і розмовного стилів. Текст як форма реалізації мовнопрофесійної діяльності.

Тема 1.4

Спілкування як інструмент професійної діяльності

Спілкування й комунікація. Функції спілкування. Види й форми спілкування. Етапи спілкування. Невербальні засоби спілкування. Гендерні аспекти спілкування. Поняття ділового спілкування.

Тема 1.5

Риторика й мистецтво презентації

Публічний виступ як важливий засіб комунікації переконання. Мистецтво аргументації. Презентація як різновид публічного мовлення. Культура сприймання публічного виступу. Види запитань.

Тема 1.6

Культура усного фахового спілкування

Особливості усного спілкування. Індивідуальні й колективні форми фахового спілкування. Функції й види бесід. Співбесіда з роботодавцем. Етикет телефонної розмови. Етичні питання використання мобільних телефонів.

Тема 1.7

Форми колективного обговорення професійних проблем

Мистецтво перемовин. Збори як форма прийняття колективного рішення. Нарада. Дискусія. Візитна картка.

МОДУЛЬ 2

Ділове й наукове мовлення

Тема 2.1

Ділові папери як засіб писемної професійної комунікації

Класифікація документів. Національний стандарт України. Вимоги до змісту та розташування реквізитів. Вимоги до бланків документів. Оформлювання сторінки. Вимоги до тексту документа.

Тема 2.2

Документація з кадрово-контрактних питань

Резюме. Автобіографія. Характеристика. Рекомендаційний лист. Заява. Види заяв. Особовий листок з обліку кадрів. Наказ щодо особового складу. Трудова книжка. Трудовий договір. Контракт. Трудова угода.

Тема 2.3

Довідково-інформаційні документи

Прес-реліз. Звіт. Довідка. Службова записка. Протокол, витяг з протоколу.

Тема 2.4

Етикет ділового листування

Класифікація листів. Реквізити листа та їх оформлення. Етикет ділового листування. Оформлення листа. Різні типи листів.

Тема 2.5

Українська термінологія в професійному спілкуванні

Термін та його ознаки. Термінологія як система. Загальнонаукова, міжгалузева й вузькоспеціальна термінологія. Способи творення термінів. Проблеми сучасного термінознавства.

Тема 2.6

Науковий стиль і його засоби в професійному спілкуванні

Особливості наукового тексту й професійного наукового викладу думки. План, тези, конспект як важливий засіб організації розумової праці. Анування й реферування наукових текстів. Основні правила бібліографічного опису джерел, оформлення покликань. Стаття як самостійний науковий твір. Вимоги до виконання та оформлення курсової, кваліфікаційної роботи. Рецензія, відгук.

Тема 2.7

Переклад і редагування наукових текстів

Суть і види перекладу. Типові помилки під час перекладу наукових текстів українською мовою. Переклад термінів. Особливості редагування наукового тексту. Найпоширеніші синтаксичні помилки в наукових текстах.

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основні

1. Мацюк З., Станкевич Н. Українська мова професійного спрямування : навч. посіб. Київ : Каравела, 2008.
2. Глущик С. В., Дяк О. В., Шевчук С. В. Сучасні ділові папери : навч. посіб. Київ : Арій, 2009.
3. Гриценко Т. Б. Українська мова та культура мовлення : навч. посіб. Вінниця : Нова книга, 2003.
4. Український правопис. Київ : Наукова думка, 2020.
5. Чорненький Я. Я. Ділова українська мова: Теорія. Практика. Самостійна робота : навч.-метод. посіб. Київ : Професіонал, 2006.
6. Шевчук С. В. Ділове мовлення для державних службовців : навч. посіб. Київ : Арій, 2008.
7. Шевчук С. В. Українське ділове мовлення : підруч. Київ : Арій, 2009.
8. Шевчук С. В., Кабиш О. О. Практикум з українського ділового мовлення : навч. посіб. Київ : Арій, 2009.
9. Шевчук С. В. Українське професійне мовлення : навч. посіб. Київ : Алерта, 2011.
10. Шевчук С. В., Клименко І. В. Українська мова за професійним спрямуванням : підруч. Київ : Алерта, 2012.
11. Шевчук С. В. Ділове мовлення. Модульний курс : підруч. Київ : Алерта, 2015.

Додаткові

1. Бацевич Ф. С. Основи комунікативної лінгвістики : підруч. Київ : Видавничий центр «Академія», 2004.
2. Культура фахового мовлення : навч. посіб. / за ред. Н. Д. Бабич. Чернівці : Книги–ХХІ, 2005.
3. Мацько Л. І., Кравець Л. В. Культура фахової мови : навч. посіб. Київ : ВЦ «Академія», 2007.
4. Мацько Л. І., Мацько О. М. Риторика : навч. посіб. Київ : Вища школа, 2003.
5. Мацько Л. І., Сидоренко О. М., Мацько О. М. Стилїстика української мови : підруч. Київ : Вища школа, 2003.
6. Радевич-Винницький Я. Етикет і культура спілкування : навч. посіб. Київ : Знання, 2006.
7. Сурмін Ю. П. Наукові тексти: специфіка, підготовка та презентація : навч. посіб. Київ : НАДУ, 2008.

8. Українська мова : Енциклопедія / Редкол. : В. М. Русанівський, О. О. Тараненко (співголови), М. П. Зяблюк та ін. Київ : Вид-во «Українська енциклопедія» ім. М. П. Бажана, 2004.

9. Універсальний довідник з ділових паперів та ділової етики. Київ : Довіра, 2003.

10. Хміль Ф. І. Ділове спілкування : навч. посіб. Київ : Академвидав, 2004.

Довідкові

1. Бибик С. П. Словник іншомовних слів : Тлумачення, словотворення та слововживання: Близько 35 000 слів і словосполучень. Харків : Фоліо, 2006.

2. Великий зведений орфографічний словник сучасної української лексики: 253 000 слів / Уклад. і голов. ред. В. Т. Бусел. Київ – Ірпінь : Перун, 2004.

3. Великий тлумачний словник сучасної української мови (з дод. і доповн.) / Уклад. і голов. ред. В. Т. Бусел. Київ – Ірпінь : ВТФ «Перун», 2005.

4. Головащук І. С. Російсько-український словник сталих словосполучень. Київ : Наук. думка, 2001.

5. Головащук І. С. Складні випадки наголошення. Словник-довідник. Київ : Наук. думка, 2001.

6. Караванський С. Російсько-український словник складної лексики. Львів : БаК, 2006.

7. Культура мови на щодень / за ред. С. Я. Єрмоленко; НАН України, Інститут української мови / Н. Я. Дзюбишина-Мельник, Н. С. Дужик, С. Я. Єрмоленко та ін. Київ : Довіра, 2000.

8. Орфоепічний словник української мови : У 2 т. Київ: Довіра, 2001.

9. Словник-довідник з культури української мови / Д. Гринчишин, А. Капелюшний, О. Сербенська та ін. Київ : Знання, 2004.

10. Словник синонімів української мови: У 2 т. / Уклад. : А. А. Бурячок, Г. М. Гнатюк, С. І. Головащук та ін. Київ : Наук. думка, 1999–2000.

11. Український орфографічний словник : Близько 165 тис.слів / за ред. В. М. Русанівського. Київ : Довіра, 2006.

12. Шевчук С. В. Разом, окремо, через дефіс. А–Я: Орфографічний словник : 32 000 слів: Найуживаніші слова і

словосполучення. Найновіші запозичення. Спеціальна різногалузева термінологічна лексика. Київ : А.С.К., 2006.

13. Шевчук С. В. Російсько-український словник ділового мовлення = Русско-украинский словарь деловой речи. Київ : Вища школа, 2008.

Електронні ресурси

1. <http://yak-my-hovorymo.wikidot.com/>
2. <http://chak-chy-pravylnno-my-hovorymo.wikidot.com/>
3. <http://kultura-movy.wikidot.com/>
4. <http://rodovyi-vidminok.wikidot.com/>
5. <http://nepravylno-pravylnno.wikidot.com/>
6. <http://ros-ukr-idioms.wikidot.com/>
7. <http://terminy-mizhkult-komunikacii.wikidot.com/>
8. <http://www.slovník.com.ua>
9. <http://www.r2u.org.ua>
10. <http://www.rozum.org.ua>